



opdateret 20080409

## GENERAL DER INFANTERIE HERMANN VON HANNEKEN



General der Infanterie **Hermann** Constantin Albert Julius **von Hanneken** kom til verdenen i Gotha d. 5. januar 1890 som søn af Ernst Hermann (oberst) og Herta, født van der Laneken. Hans slægt kan spores tilbage til 1509, og alle mandlige skud på stammen siden har været præster eller soldater, farfaderen var således general.

Hermanns far døde i 1899, da drengen var ni, og moderen, der ikke mente at kunne styre en så vild krabat, sendte ham på kadetskole, da han blot var ti år gammel. I 1908 blev han udnævnt til fændrik og året efter til løjtnant, og dermed var hans levevej lagt fast.

Efter den for Tyskland ydmygende Versailles-fred i 1918 blev de væbnede styrker traktatmæssigt nedskåret til 100.000 mand. Mange officerer blev pensioneret, men de dygtigste blev i linien med henblik på en fremtid i generalernes stjernesmykkede række. Hermann von Hanneken var iblandt disse.

Det var ganske vist agtværdigt at på den tid være linieofficer, men det var ikke specielt vellønnet. En hustru med penge var derfor i høj kurs, og von Hanneken kaprede i 1915 Celia von Soest, datter af en velhavende fabrikant og fik med hende en søn og en datter. Sønnen, der også hed Hermann, faldt som major i russisk krigsfangenskab, men undslap under en transport og foretog en flere hundrede kilometer lang flugt gennem fjendeland tilbage til egne linier.

Hermann von Hanneken deltog i 1. Verdenskrig både på vestfronten, i Belgien og Frankrig, samt på østfronten hvor han bl.a. kæmpede i Kurland. Han blev såret to gange, begge gange i armen.

Fra 1920 var von Hanneken officer i Generalstaben mens Tyskland gennemlevede de turbulente år efter verdenskrigen hvor Weimar-republikken fødtes og døde.

### Skrivebordssoldaten

De mange højt klassificerede planer omkring nyordning af den tyske hær, som v. Hanneken, der nu var avanceret til oberst, op gennem tyverne var beskæftiget med i generalstaben kvalificerede ham til større planlægningsopgaver og ved en konference på Karinhalle i 1937 med deltagelse af tysk sværindustri top, embedsmænd og eksperter påkaldte hans indlæg sig Görings opmærksomhed. Den frimodige oberst, der tilsyneladende ubesværet jonglerede med tal og fakta om jern og stål, blev herefter udpeget som fuldmægtig for disse områder i fireårsplanen.

### Oberbefehlshaber Dänemark

I 1942 begynder krigslykken så småt at vende for Tyskland og i de besatte lande vinder modstandsbevægelserne terræn. Også mønsterprotektoratet Danmark viser i stigende grad sin ulyst mod besættelsesstyrkerne og den relativt bløde linie som kommandanten for de tyske tropper i Danmark siden 1940, infanterigeneral Erich Lüdke, sammen med den civile administrator Dr. Werner Best stod for, vandt ikke længere gehør i Berlin. Hos OKW i Berlin hvor man i stigende grad frygtede en allieret landgang i Europa, blev det samtidig mindre og mindre attraktivt at have en bevæbnet dansk hær stående bag egne styrker.

Hanneken, der i Frankrig havde erhvervet sig ry som en hardliner, blev derfor fra oktober 1942 udpeget af Hitler som Oberbefehlshaber der Wehrmacht og ansvarlig for invasionsforsvaret i Danmark. Han kørte en langt hårdere kurs over for modstandsbevægelsen og kom derved hurtigt i åben konflikt med Werner Best og ikke mindst med den danske befolkning.

### Opløsning af hæren

I takt med Tysklands svindende succes på slag-





**GENERAL DER INFANTERIE HERMANN VON HANNEKEN**

marken, specielt på østfronten hvor det svidende nederlag ved Stalingrad i februar 1943 gav den uovervindelige tyske militærmaskine alvorlige ridser i lakken, steg optimismen i den danske befolkning, der imødeså besættelsens snarlige afslutning. Sommeren 43 var således præget af strejker og tumulter i flere danske byer, bl.a. Odense, Esbjerg og Aalborg og en kraftig stigning i sabotageaktioner landet over; problemer som von Hanneken var parat til at møde med hård hånd (herunder dødsstraf), mens den danske regering og Best forsøgte en mere forsonlig kurs.

Den 29 august 1943 blev en skelsættende dato for samarbejdet, Hermann v.. Hanneken slog igen og opløste den danske hær og flåde samtidig med at danske kommunister, der var interneret i Hørserødløjren og Vestre Fængsel blev sendt til lejre i Tyskland. Dette gav stødet til det endelige brud med besættelsesmagten; regeringen gik af og Danmark måtte styres af embedsmændene.

**Opløsning af politiet**

Det danske politi blev angrebet d. 19. september 1944 og omkring 2000 betjente blev fanget af tyskerne og sendt i KZ-lejr. Som øverstbefalende i Danmark var v. Hanneken en af arkitekterne bag dette. De betjente, der undslap, gik under jorden og deltog sig i de fleste tilfælde i modstandsbevægelsen.

**Sagen mod v. Hanneken**

I december 1944 indledte SS en undersøgelse af v. Hannekens forhold mhp. om der var foregået uregelmæssigheder i forbindelse med rejser og indkøb. Undersøgelserne, der omfattede flere afhøringer af ledende officerer i det tyske hovedkvarter, fortsatte til ind i 1945, og d. 27 januar blev Hanneken frataget sin kommando og fik ordre på øjeblikkeligt at møde for krigsretten i København. Han blev erstattet af general Georg Lindemann

Generalen blev ved krigsretten fundet skyldig i at have overtrådt bestemmelserne vedrørende olie- og benzinforbrug (ved at have foretaget private rejser i sin tjenestevogn) og derved udvist "vedvarende ulydighed". Han blev degraderet til menig og idømt otte års fængsel, men kort efter benådet og forfremmet til major af Hitler, der ikke var indstillet på at lade en god soldat gå til spilde i den daværende alvorlige situation.. Efter som bataljonschef at have kæmpet både mod amerikanere og mod russere overgav v. Hanneken sig først i maj og kom i allieret krigsfangenskab.

**Efter krigen**

Idømt otte års fængsel for krigsforbrydelser ved Byretten i København i 1948. Frikendt af Landsretten i 1949 og udvist af Danmark Hermann von Hanneken døde i 1981, 91 år gammel

**Toget**

Lige som Føreren selv måtte von Hanneken have sit eget tog – eller i det mindste en togvogn – som mobil commandocentral. Togvognen, der blev bestilt hos DSB, var en ombygget salonvogn af samme type som den kongefamilien havde. Navngivet "Steppenreiter" stod vognen parat til at fragte den tyske Befehlshaber rundt til udposterne i invasionsforsvaret under passende komfortable forhold.

Foruden generalens private gemakker med toilet og el-vandvarmer indeholdt vognen kupeer til ordnanser og ledsagende personale samt køkkenfaciliteter, kommunikationsrum med radio, telefon og fjernskriver og et mødelokale til otte personer. Da generalens vogn selvsagt var et tiltrækkende sabotagemål blev der i sommeren 1944 bygget et sidespor inde på hovedkvarterest område. På den måde slap von Hanneken også for at skulle fragtes til Silkeborg banegaard hver gang han skulle ud at køre i tog.

Efter krigsafslutningen afhentede DSB salonvognen, og dens videre skæbne er ikke kendt, selvom rygter antyder, at vognen skulle have overlevet til i dag.

**Von Hannekens nedgravede bunker**



**Myter & vandrehistorien**

Krig og den deraf følgende hemmeligholdelse af militære installationer og handlinger er en glimrende grobund for fantasien, og von Hannekens hovedkvarter er ingen undtagelse. Talløse historier har verseret om en kæmpebunker i flere etager og lange underjordiske gange, om de tyske officers sviren og om kasino og bordeller, om en stor tysk ubåd i Ørnsø, nazistiske varulve-tropper efter krigen samt en kæmpe guldskat gemt i skoven og meget andet. Nævnes kan:

- Guldskatten
- Giftgas & hemmelige papirer
- Von Hannekens vinkælder
- Den glemte panservogn
- Våbenlageret i skoven
- Ubåden i Ørnsø

De fleste af disse historier er resultatet af en livlig fantasi, mens enkelte har en kerne af sandhed i sig. Der kan læses meget mere om vandrehistorierne på hjemmesiden for [Silkeborg Bunkermuseum](#).